

SAWICKI
— WSPÓLNICY

KANCELARIA ADWOKACKA

Порадник для громадян України, які тікають від війни в питаннях і відповідях

**СТАНОМ НА
2 БЕРЕЗНЯ 2022 РОКУ**

1. Які документи потрібні для перетину кордону?

Для того, щоб перетнути кордон на загальних умовах, необхідно мати:

- паспорт (біометричний або небіометричний) з дійсною візою типу D або типу C, що дає право на в'їзд до Шенгенської зони або
- біометричний паспорт, що дозволяє в'їзд до Шенгенської зони (тобто з невикористаним лімітом у 90 днів за період останніх 180 днів) або
- у разі наявності дозволу на перебування – дійсна картка перебування (karta robytu) тимчасового/ постійного/ довгострокового резидента ЄС.

У разі відсутності вищезазначених документів громадяни України та громадяни інших країн можуть наразі за згодою начальника прикордонної служби в пункті пропуску перетинати українсько-польський кордон або подавати заяву про міжнародний захист навіть без пред'явлення будь-якого документа, що посвідчує особу.

2. Чи можливий в'їзд чоловікам з України призовного віку?

Громадяни України чоловічої статі у віці 18-60 років не мають права залишати територію України. Остаточне рішення про виїзд за межі України приймає Державна прикордонна служба України на підставі чинних обмежень воєнного стану на території країни. Якщо в окремих випадках Державна прикордонна служба України вирішує, що дана особа може виїхати з країни як виняток – то прикордонна служба Республіки Польща дозволить такій особі в'їхати на територію Польщі.

3. Як дитина може перетнути кордон?

Для в'їзду дитини необхідний будь-який документ, що посвідчує особу дитини (внутрішній або закордонний паспорт, а при їх відсутності – свідоцтво про народження). Присутність батьків або опікуна на кордоні зараз не є обов'язковою. Також не потрібно мати згоди батьків на виїзд дитини за кордон.

4. В'їзд до Польщі на власному автомобілі – чи потрібна Зелена карта?

Наразі в'їхати до Польщі з України можна без страхування Green Card.

У випадку відсутності Зеленої карти після перетину польського кордону необхідне прикордонне страхування. Прикордонне страхування на 30 днів для осіб, які в'їжджають з України, безкоштовне. Їх пропонують страхові компанії Hestia, PZU та Warta.

Договір прикордонного страхування можна укласти з агентами цих компаній у пунктах пропуску або через відповідні гарячі лінії компаній.

5. Чи потрібно робити тест на COVID-19, щоб перетнути кордон?

Ні. Ні громадяни України, ні громадяни інших країн, які перетинають польсько-український кордон, не повинні робити тест на наявність коронавірусу.

6. Чи потрібно перебувати на карантині після прибуття?

Ні, з 25 лютого 2022 року скасовано карантин як для громадян України, так і для громадян інших країн, які перетинають польсько-український кордон.

7. Які документи варто взяти з собою, щоб легалізувати перебування, роботу, навчання в Польщі при в'їзді та отримати соціальну допомогу в майбутньому?

Наскільки це можливо в конкретній ситуації, варто зібрати всі документи, що підтверджують:

- сімейний стан,
- підтвердження родинних зв'язків,
- зміну прізвища чи імені,
- місце попереднього проживання в Україні,
- здобуття освіти,
- кваліфікацію та професійні повноваження,
- наукові ступені і вчені звання,
- досвід роботи (стаж),
- проблеми зі здоров'ям / ступінь інвалідності,
- право власності на нерухоме майно, землю, автомобіль тощо.

Зокрема свідоцтво про народження, свідоцтво про шлюб, ID картка громадянина України, внутрішній паспорт, посвідка про місце проживання в Україні, підтвердження ідентифікаційного номера платника податків, диплом, атестат/свідоцтво про закінчення школи, водійські права, медичні довідки, перелік необхідних ліки (або рецепти від лікаря), карта пацієнта, карта вакцинації.

8. Чи можуть громадяни інших країн, які проживають в Україні, в'їжджати до Польщі на тих самих умовах, що й громадяни України?

Так, за інформацією з різних пунктів перетину кордону допускаються громадяни третіх країн (мають інше громадянство, ніж України), які можуть отримати згоду командира прикордонної служби на перебування до 15 днів. У той же час слід пам'ятати, що люди, які мають, наприклад, шенгенські візи або дозволи на перебування інших країн ЄС можуть використовувати їх при перетині кордону на загальних умовах.

9. Чи можна привозити домашніх тварин з України?

Домашніх тварин можна перевозити навіть без повного комплекту документів. Запроваджено тимчасовий порядок переміщення тварин-компаньйонів з території України на територію Польщі особами, які не мають повного комплекту ветеринарних документів на собак, кішок чи тхорів.

Усі інструкції та зразки документів можна знайти на веб-сайті Головної ветеринарної інспекції:

<https://www.wetgiw.gov.pl/main/aktualnosci/Tymczasowa-procedura-przemieszczenia-zwierzat-towarzyszacych-z-terytorium-Ukrainy-na-teren-Polski-przez-osoby-nie-posiadajace-kompletu-dokumentow-weterynaryjnych-dla-psow-kotow-i-fretek/idn:1999>

10. Де можна шукати допомоги після приїзду до Польщі?

Основні приймальні пункти розташовані за такими адресами:

- Палац Суходольських, Центр культури і туризму (ul. Parkowa 5, 22-175 Dorohusk)
- Прикордонний культурно-відпочинковий центр (ul. Spółdzielcza 8, 22-540 Dołhobuczków)
- Шкільний комплекс м. Городлі (ul. Piłsudskiego 58, 22-523 Horodło)
- Початкова школа в Любичі Кроревській (ul. Jana III Sobieskiego 5, 22 - 680 Lubycza Królewska)
- Світлиця (Korczoza 155, 37-552 Korczoza)
- Спортивний зал (Medyka 285, 37-732 Medyka)
- Початкова школа в Кровіці Сама (Krowica Sama 183, 37-625 Krowica Sama)
- Колишня початкова школа в Лодині (Łodyna 41, 38-700 Ustrzyki Dolne)

Інформація про притулок, матеріальну допомогу, пошук роботи, листи та контактні дані центрів допомоги розміщена на офіційних сайтах (у тому числі українською):

- <https://pomagamukrainie.gov.pl/>
- <https://www.gov.pl/web/udsc/ukraina>

Інформацію надають також місцеві органи державного управління, відділення міжнародних організацій, місцеві асоціації, товариства та фонди.

11. Чи буде доступ до медичної допомоги, включаючи медичну допомогу для вагітних?

Кожній людині, яка приїхала до Польщі у зв'язку з військовою агресією Росії проти України та звернулася з проблемою зі здоров'ям до сімейного лікаря, спеціалізованої клініки чи лікарні, має бути надана належна медична допомога.

Деталі доступні на веб-сайті Національного фонду охорони здоров'я:

<https://www.nfz.gov.pl/aktualnosci/aktualnosci-centrali/pomoc-medyczna-dla-obywateli-ukrainy-zasady-udzielania-i-rozliczania-swiadczen,8149.html>

12. Чи можете ви розраховувати на виплату соціальної допомоги, медичного страхування, пенсії за віком та інвалідністю в Польщі?

Так, інформацію про виплату грошової допомоги варто перевірити на сайті Закладу соціального страхування (ZUS):
<https://www.zus.pl/o-zus/aktualnosci/-/publisher/aktualnosc/1/wsparcie-zus-dla-uchodzcow-z-ukrainy/4484720>

13. Куди можна зателефонувати, щоб отримати інформацію про продовження легального перебування в Польщі?

Загальнонаціональна гаряча лінія Управління у справах іноземців для надання консультацій громадянам України: +48 477 21 75 75.

Відповідну інформацію також можна знайти на сайті керівника Управління у справах іноземців:

<https://www.gov.pl/web/udsc/urzed-do-spraw-cudzoziemcow>

Також в окремих воєводствах діють офіційні гарячі лінії. У мазовецькому – це цілодобова гаряча лінія доступна за номером 987.

14. Чи можна після перетину польсько-українського кордону їхати далі на захід і шукати допомоги в іншій країні?

Зараз багато урядів ЄС пропонують допомогу людям, які тікають з України. Перед поїздкою в іншу країну з Польщі рекомендуємо ознайомитися з правилами в'їзду та надання допомоги конкретно в цій країні, а також звернутися до посольства та консульських відділів, у тому числі розміщених у Польщі.

15. Чи можна зробити щеплення від COVID-19 у Польщі?

Так, з 25 лютого 2022 року міністр охорони здоров'я запровадив можливість вакцинації іноземців української національності за Національною програмою вакцинації проти COVID-19.

Зазначимо, що наша адвокатська контора не рекомендує подавати заяву про отримання міжнародного захисту (надання статусу біженця), якщо іноземець перетинає кордон на підставі діючої візи або в рамках безвізового режиму.

16. Куди і як можна подати заяву про отримання міжнародного захисту?

Таку заяву можна подати:

1. при в'їзді на територію Республіки Польща під час прикордонного контролю (тоді співробітник прикордонної служби має бути повідомлений про ваше бажання подати заяву про міжнародний захист),
2. під час перебування на території Республіки Польща (звернутися в будь-яке відділення або пост прикордонної служби),
3. через начальника відділення або командира прикордонної застави, що охоплює територіальну сферу діяльності штабу охоронного пункту, ізолятора для іноземців, СІЗО чи карної установу - якщо особа, яка бажає подати заяву про міжнародний захист, перебуває у вищезазначених місцях.

Детальний опис процедури:

<https://www.gov.pl/web/udsc/w-jaki-sposob-zlozyc-wniosek-o-udzielenie-ochrony-miedzynarodowej2>

17. Чи можу я подати заяву про отримання міжнародного захисту пізніше, після перетину кордону?

Так. Заява про отримання міжнародного захисту може бути подана в будь-який час під час перебування на території Республіки Польща.

18. Чи можна відкликати заяву про отримання міжнародного захисту?

Так, можна відкликати заяву про отримання міжнародного захисту. Відкликання такого клопотання тягне за собою зупинення провадження у зв'язку з його безпредметністю. Якщо іноземець подає заяву про отримання міжнародного захисту під час незаконного перебування на території Республіки Польща, відкликання клопотання та, як наслідок, припинення провадження у цій справі призведе до винесення рішення щодо іноземця, що зобов'язує його повернутися та забороняє в'їзд до Польщі та Шенгенської зони. Керівник Управління у справах іноземців також може самостійно визнати певну поведінку чи упущення щодо виконання певних зобов'язань як неявне відкликання заявки (наприклад, якщо іноземець не з'явився в центрі для біженців або покинув територію Республіки Польща). Ефект буде той самий - припинення провадження у справі.

Деталі на веб-сайті: <https://www.gov.pl/web/udsc/wycofanie-wniosku>

19. Чи потрібно залишатися в центрі для біженців після подання заяви про отримання міжнародного захисту?

Якщо іноземець під час подання відповідної заяви заявляє, що має місце проживання на території Польщі, то не зобов'язаний перебувати в центрі. Іноземець не зобов'язаний документально підтверджувати цей факт, тобто йому не потрібно подавати договір оренди, посвідку про місце проживання чи пред'являти інші права власності на житло.

20. Чи потрібно подавати заяву про отримання міжнародного захисту, якщо є діюча візу або в'їзд на територію Республіки Польща відбувся в рамках безвізового режиму (на підставі так званої біометрики)?

Ні, такої необхідності немає.

21. Скільки часу потрібно для розгляду заяви про отримання міжнародного захисту?

Вирішення справи про надання міжнародного захисту, за винятком прискореної процедури, відбувається протягом 6 місяців з дня подачі заяви згідно процедури. Проте попередня практика показує, що розгляд триває близько 12 місяців і більше.

Цей період може бути продовжений до 15 місяців, якщо:

- справа особливо складна,
- заяви про отримання міжнародного захисту подаються через короткі проміжки часу великою кількістю іноземців і це унеможливує розгляд заяви протягом 6 місяців,
- якщо заявник не надає відомостей, необхідних для встановлення фактичних обставин справи, не надає наявних у нього доказів, що підтверджують обставини, зазначені в об'єкту заяви, не з'являється за викликом органу.

22. Чи приймають польські школи дітей з України?

Учні з України у віці обов'язкового навчання (7-18 років) приймаються до державних шкіл і беруться на виховання та навчання на умовах, що застосовуються до громадян Польщі. Прийом до школи можливий протягом усього навчального року, а клас, у якому продовжити навчання, визначається за сумою закінчених навчальних років за кордоном.

Прийом учнів, які приїжджають з-за кордону, регулюється на законодавчому рівні. У цьому процесі правова підстава перебування учня в Польщі не має значення.

Деталі на веб-сайті:
<https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/informacja-dla-rodzicow-dzieci-przybywajacych-z-ukrainy?fbclid=IwAR2yc72AX3RloyyFaqzZo3G3R3t8ryQqExjD7r1TFaSv-qoi89UP-fhe1W0>

23. Чи можуть українські студенти продовжити навчання в Польщі?

Наразі студенти з України мають можливість продовжити навчання на медичних та стоматологічних факультетах в Польщі.

За інформацією звертайтеся за одним із наступних телефонів (можна розмовляти польською або англійською): +48 532 547 968, +48 883 840 964, +48 883 840 967, +48 539 147 692.

Офіційне оголошення в цій справі:

<https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/komunikat-w-sprawie-mozliwosci-kontynuowania-studiuw-na-kierunku-lekarskim-w-polsce-przez-studentow-ksztalcacych-sie-dotychczas-w-ukrainie>

Поки що загальні умови набору поширюються на студентів інших напрямів навчання.

Найближчим часом Міністерство науки та освіти має спростити процедуру.

24. Подача заяви про дозвіл на тимчасове перебування – чи можна її подати після в'їзду в Польщу на підставі згоди начальника прикордонної служби чи після подання заяви про міжнародний захист?

Потрапити до Польщі можна за згодою начальника прикордонної служби. Однак по цій процедурі триває законодавча робота, яка спрямована на уточнення правил в'їзду. На сайті Управління у справах іноземців (<https://www.gov.pl/web/udsc/najczesciej-zadawane-pytania2>) зазначено, що наразі подавати заяву на отримання дозволу на тимчасове перебування поки не рекомендується.

Відповідно до чинних положень в Польщі заява на отримання дозволу на тимчасове перебування не може бути подана після подання заяви про міжнародний захист.